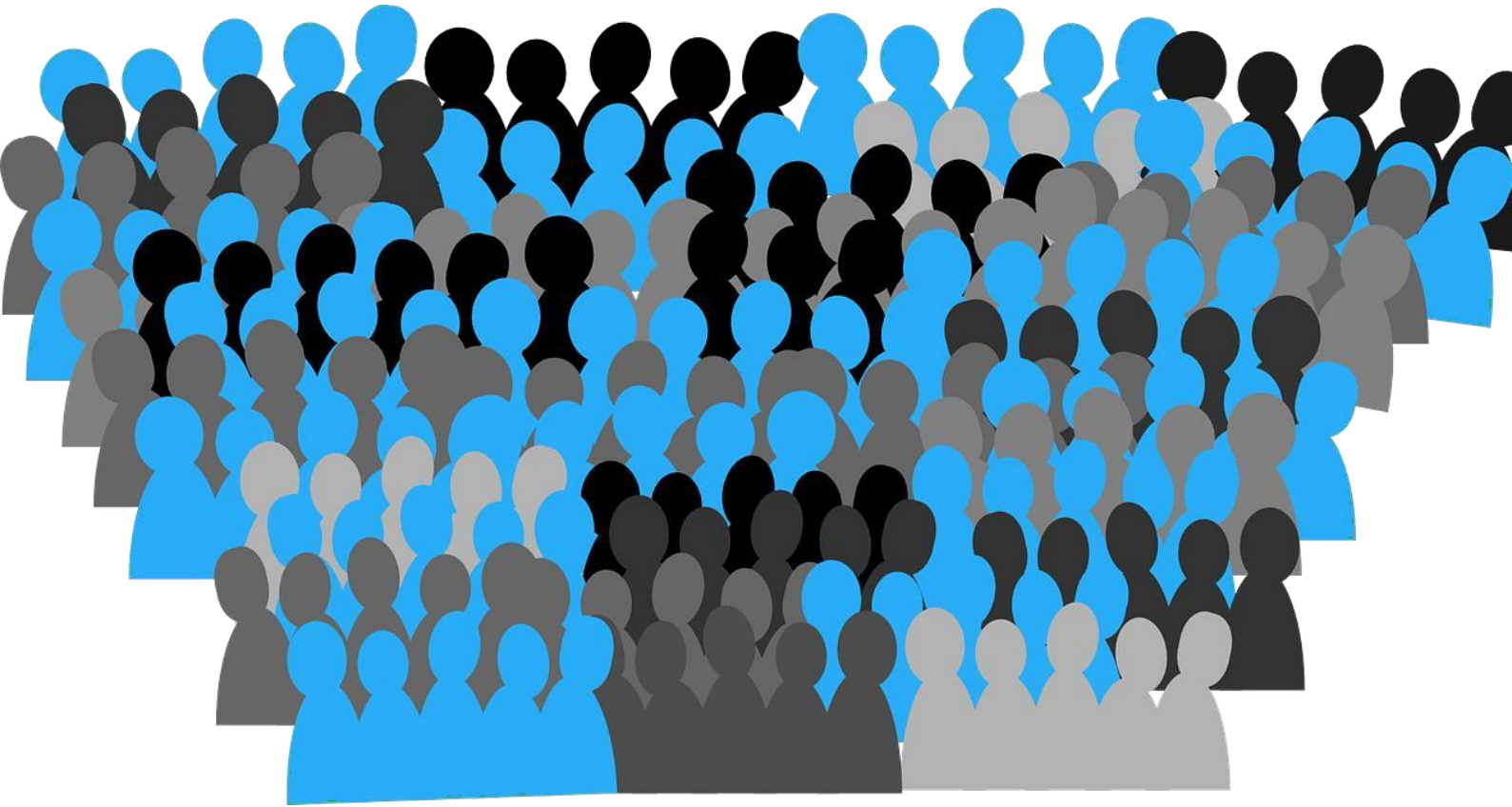

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ και ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Φιλελευθερισμός και απολυταρχία

Δρ. Παναγιώτης Χριστιάς

Άρθρο Γνώμης

Οκτώβριος 2022,
Αρ. 7

Copyright © 2022 | All Rights Reserved

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Διεύθυνση: Ανδρέα Ζάκου, Γρ.301, 2404 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος.

Τηλέφωνο: +357 22 664470 ■ Email: info@ispd.org.cy ■ www.ispd.org.cy

Το Ινστιτούτο προάγει τον ελεύθερο και ανοιχτό δημόσιο διάλογο που εδράζεται στον ορθολογισμό και στην επιστημονική τεκμηρίωση. Οι απόψεις που εκφράζονται σε δημοσιεύσεις του Ινστιτούτου εκφράζουν αποκλειστικά τον/την συγγραφέα ή τους συγγραφείς και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις του Ινστιτούτου.

Ανώτερος Ερευνητικός Εταίρος
(Senior Research Fellow)

Περί του συγγραφέα

Ο Δρ. Παναγιώτης Χριστιάς είναι Αναπληρωτής Καθηγητής Πολιτικής και Κοινωνικής Φιλοσοφίας στο Πανεπιστημίου Κύπρου.

Στοιχεία Επικοινωνίας:

Email: christias.panagiotis@ucy.ac.cy

Την τελευταία δεκαπενταετία ρίζωσε μια συζήτηση γύρω από ένα υποτιθέμενο εναλλακτικό μοντέλο διακυβέρνησης κυρίως από αυταρχικούς δεσπότες.

Η κριτική της φιλελεύθερης κοινοβουλευτικής δημοκρατίας είναι το αγαπημένο adagio όλων αυτών που μέμφονται τον Δυτικό τρόπο ζωής, τον κοινωνικό ατομικισμό, τα ατομικά δικαιώματα, τον συλλογικό προσανατολισμό προς τον ηδονισμό, τον καταναλωτισμό και τον ήσυχο και πολυτελή βίο. Αυτό δηλαδή που οι πατέρες του αμερικανικού συντάγματος, ακολουθώντας τον John Locke, ονόμασαν «επιδίωξη της ευτυχίας». Για αυτούς, οι προεπαναστατικές απολυταρχικές αρχές της υπακοής, της αυτοθυσίας, του καθήκοντος, όπως ακριβώς εκφράστηκαν από τους Άγγλους, Γάλλους και Γερμανούς αντεπαναστάτες, είναι οι μόνες συμβατές με έναν αξιοπρεπή και «αυθεντικό» ανθρώπινο βίο. Οτιδήποτε άλλο είναι απλά παρακμή.

Την τελευταία δεκαπενταετία, εν μέσω παγκόσμιων οικονομικών, υγειονομικών και πολιτικών κρίσεων, όπως το μεταναστευτικό και η τρομοκρατία, ρίζωσε μια συζήτηση γύρω από ένα υποτιθέμενο εναλλακτικό μοντέλο

διακυβέρνησης που προτείνεται και προβάλλεται παγκοσμίως κυρίως από τους αυταρχικούς δεσπότες της Ρωσίας, της Κίνας, της Τουρκίας, του Ιράν. Το μοντέλο αυτό βρίσκει αρκετούς υποστηρικτές και στη Δύση, όπως τον πρώην πρόεδρο Τραμπ ή τον πρόεδρο της Ουγγαρίας Όρμπαν. Φαίνεται δε να εμπνέει τόσο τα ακροδεξιά όσο και τα ακροαριστερά κόμματα και τις ακραίες ιδεολογικές τοποθετήσεις τους.

Νεοτσαρισμός, νεομανδαρινισμός, νεοσθωμανισμός, θεοκρατία: η σύγχρονη στροφή από τον μη Δυτικό σύγχρονο κόσμο σε πολιτικές μορφές και πολιτεύματα που ήκμασαν κατά τη μεσαιωνική εποχή τόσο στην Ευρώπη όσο και την Ασία και την Αφρική απειλεί πλέον ανοικτά τις κοινωνίες μας. Απόλυτος στόχος των οπαδών της απολυταρχίας είναι η αποδόμηση του φιλελεύθερου συστήματος και η συκοφάντηση των φιλελεύθερων ιδεωδών, μέσω της διασποράς θεωριών συνομωσίας, οι οποίες ταυτίζουν τη φιλελεύθερη παράδοση με ιδεολογικές αχυροκατασκευές όπως «σύστημα», «καπιταλισμός», «νεοφιλελευθερισμός».

Υπό αυτό το πρίσμα, δεν είναι τυχαίο που ακούμε σήμερα από το στόμα ηγέτη απολυταρχικού καθεστώτος, ο οποίος κραδαίνει την απειλή του πυρηνικού ολέθρου ενάντια στον Δυτικό κόσμο, να κατηγορεί τις φιλελεύθερες δημοκρατίες για «σατανισμό». Έχοντας ακριβώς τον ίδιο τρόπο σκέψης, ο Γάλλος ακραιφνής αντεπαναστάτης Joseph de Maistre χαρακτήριζε στα τέλη του 18ου αιώνα τη Γαλλική Επανάσταση «σατανική συνωμοσία». Στόχος όλων, παλαιών και νέων αντιφιλελεύθερων, του «ερωτευμένου με το αποκτηνωτικό μαστίγιο λαού», που έγραφε και ο Baudelaire, ήταν και παραμένει ο φιλελευθερισμός, η πολεμική αυτή μηχανή που συνέτριψε τη μεσαιωνική απολυταρχία και έφερε τη δημοκρατία, την ισότητα και την υλική και πνευματική ευημερία στην Ευρώπη και τη Δύση γενικότερα.

Γιατί όμως πολίτες Δυτικών κρατών θα σαγηνεύονταν από τις σειρήνες της τυραννίας και της απολυταρχίας; Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι τα απανταχού νεομεσαιωνικά καθεστώτα έχουν δανειστεί και εφαρμόσει πολλά στοιχεία του φιλελεύθερου καθεστώτος, με τρόπο ώστε να μεταμφιέζονται και να αυτοπροβάλλονται ως ιδανικά.

Για να ορίσουμε τη σύγχρονη φιλελεύθερη δημοκρατία, πρέπει να ονομάσουμε τους τρεις άξονες στους οποίους στηρίζεται το σύγχρονο κράτος:

(α) Συγκεντρωτισμός

(β) Βιοπολιτική και

(γ) Κοινωνικός ατομικισμός, εκφρασμένος με την κατοχύρωση των ατομικών ελευθεριών, οι οποίες και προσδίδουν τον ουσιώδη χαρακτήρα στο φιλελεύθερο καθεστώς.

Οι δυο από τους τρεις άξονες είναι κοινοί με τα απολυταρχικά καθεστώτα, τα οποία τους ακολουθούν έχοντας διαστρέψει εντελώς τη φιλελεύθερη ουσία τους. Έτσι, το συγκεντρωτικό κράτος δεν λειτουργεί από κάτω προς τα επάνω μέσω ενός αποτελεσματικού συστήματος κοινοβουλευτικής εκπροσώπησης και ελέγχου της εξουσίας από τον λαό, αλλά από πάνω προς τα κάτω, μέσω ενός μαφιοκρατικού συστήματος χαφιέδων και ολιγαρχών, το οποίο εξουσιάζει τον λαό επιβάλλοντάς του τη θέλησή του.

Στόχος όλων, παλαιών και νέων αντιφιλελεύθερων, ήταν και παραμένει ο φιλελευθερισμός, η πολεμική αυτή μηχανή που συνέτριψε τη μεσαιωνική απολυταρχία και έφερε τη δημοκρατία.

Με παρόμοιο τρόπο, τα βιοπολιτικά μέσα, όπως ο ιατρικός έλεγχος του πληθυσμού, τα διάφορων ειδών άσυλα και νοσοκομεία, οι εκπαιδευτικοί θεσμοί, τα μέσα ενημέρωσης, ο στρατός και η αστυνομία, όλα αυτά τα δημιουργήματα της φιλελεύθερης μηχανής δεν χρησιμοποιούνται υπέρ αλλά κατά του λαού.

Για παράδειγμα, όπως και στην πάλαι ποτέ ΕΣΣΔ, τα ψυχιατρεία δεν χρησιμοποιούνται για τη θεραπεία των ψυχικά πασχόντων, αλλά για τον εγκλεισμό των πολιτικών αντιφρονούντων, οι οποίοι θεωρούνται διεφθαρμένοι και ηθικά επιβλαβείς για την κοινωνία. Η αστυνομία, όπως οι Ιρανοί Φρουροί της Επανάστασης, αντί να προστατεύει τους αδύναμους από εγκληματικά στοιχεία, συμμετέχει στο έγκλημα συλλαμβάνοντας και δολοφονώντας γυναίκες στο όνομα της κοινωνικής αρετής. Τα δε μέσα ενημέρωσης δεν είναι τόπος κριτικής σκέψης και ελέγχου της εξουσίας, αλλά ωμής κρατικής προπαγάνδας.

Με αυτόν τον διεστραμμένο τρόπο, τα αντιφιλελεύθερα καθεστώτα προσπαθούν να θολώσουν την κρίση των δυσαρεστημένων για τον τάδε ή δείνα λόγο στη Δύση. Η αντιφιλελεύθερη προπαγάνδα έχει δυστυχώς ριζώσει πλέον στη διαδικτυακή κουλτούρα μας. Γίνεται στοχευμένα και οργανωμένα από τις μυστικές υπηρεσίες των απολυταρχών και απειλεί τη συνοχή των φιλελεύθερων δημοκρατιών. Η φιλελεύθερη παράδοση και το πάθος για ελευθερία στη Δύση είναι πολύ πιο ισχυρές από τις αξιοθρήνητες θεωρίες ενός ξεχασμένου μεσαίωνα, παρόλα αυτά ατονούν εφόσον δεν τρέφονται από σκέψη και αναστοχασμό.